

Gateways

Projekt Rekreative Ruter har haft som mål at skabe udvikling i brugen af vandre- cykel- og rideruter i projektområdet, blandt andet ved at gøre disse ruter bedre, og give nemmere adgang til information, service og faciliteter langs ruterne. Et af midlerne til at nå dette mål er at oprette gateways i forbindelse med ruterne. Ved "gateway" forstås et knudepunkt i netværket, hvor der er nem adgang til information, service og relevante faciliteter.

I løbet af projektets tid er der oprettet en række gateways i projektområdet. En lang række private og offentlige aktører har engageret sig i dette arbejde, ud fra en forventning om, at samarbejdet om en gateway vil kunne skabe positiv synergi og synlighed, og dermed forhåbentlig øget indtjening for de involverede virksomheder.

Hoveddelen af de oprettede gateways er etableret og indviet i løbet af 2012, og det er derfor for tidligt at vurdere hvorvidt der er en varig, gunstig effekt af etableringen af gateways. Hensigten med denne undersøgelse er derfor at evaluere arbejdet med at etablere gateways. Evalueringen skal både afdække de involverede virksomheder og aktørers oplevelse af arbejdet med at etablere gatewayen og deres forventninger til det fremtidige samarbejde om gatewayen. Desuden evalueres arbejdet med etablering af gateways fra de projektpartnere der har faciliteret dettes synspunkt.

Gennem denne dokumentation og evaluering skabes grundlag for læring og videndeling og derigennem for kvalitetsudvikling af gateways på tværs af grænser og regioner.

Indledning

Denne rapport(?) har til hensigt, at dokumentere de etablerede gateways, gennem en beskrivelse af deres organisering, aktører og faciliteter. Derudover, at evaluere selve arbejdet med at etablere en gateway og afdække de involverede partners oplevelse af arbejdet og fremtidige forventninger til gatewayen.

Derved forventes det, at kunne skabe et grundlag for læring og videndeling til videre kvalitetsudvikling af gateways på tværs af grænser og regioner.

Selve rapporten er udfærdiget ud fra otte interviews fra både etablerede og nyoprettede danske og norske gateways i efterårsperioden 2012. Endvidere redegør rapporten for en række tværgående udfordringer af konkret art, som er identificeret på tværs af de otte interviews.

Rapporten indeholder en opsummerende oversigt over de otte interviews.

Interviewformatet

Evalueringerne har det overordnede formål at tilvejebringe information om følgende fire spørgsmål:

1. Starten/Initiativet
2. Gatewayens liv
3. Gatewayens fremgang
4. Gatewayens udførelse/afslutning

Gennemførte

Der er i alt gennemført 8 interviews. Dette tal reflekterer ikke det faktuelle antal af gateways, og størstedelen af gennemførte interviews er danske. Derfor vil evaluering ikke kunne vise et reelt tværfagligt billede af de tre landes gateways.

Gateways der har gennemført evalueringsinterview:

<u>Danmark</u>	<u>Norge</u>	<u>Sverige</u>
Rubjerg Knude	Akershus	
Blokhushune	- Vollen Marina	
Lønnebjerg	- NaKuHel	
Sommerland Sjælland		
Kongskilde		
Holbæk Fjord		
Læsø		

I løbet af projektets tid er der oprettet en række gateways i projektområdet. En lang række private og offentlige aktører har engageret sig i dette arbejde, ud fra en forventning om, at samarbejdet om en gateway vil kunne skabe positiv synergi og synlighed, og dermed forhåbentlig øget indtjening for de involverede virksomheder. Initiativet til de forskellige gateways, kommer fra forskellige instanser. I Danmark ses to måder, hvorpå gatewaysne er blevet til.

På Sjælland, er projektet blevet fremlagt via kommunen og turistbureauerne. Desuden, er gatewaysne placeret ved private aktører f.x. campingpladser, og havde derfor i forvejen en fysisk tilstedeværelse i samfundet. Gateway Sommerland Sjælland, nævner desuden, at Region Sjælland har været en god samarbejdspartner, især i forbindelse med finansielle spørgsmål.

De Nordjyske gateways er særligt blevet til i samarbejde med naturstyrelsen. Desuden har der været tilknyttet en konsulent. Denne konsulent har været tilknyttet ifht sparring, ansøgninger og udvikling. Hos Rubjerg og Blokhushune nævner de konsulenten, som en stor del af tilblivelsen af gatewaysne. Derudover, har de Nordjyske gateways haft fordel af samarbejdet med naturstyrelsen, idet at de nordjyske gateways ligger i naturområder og ikke hos private aktører.

I Norge, blev de kontaktet af kommunen, som har været en tæt samarbejdspartner. De har bidraget økonomisk til gatewaysne, som har haft stor betydning. Desuden har Rejserådet også spillet en rolle i udformningen af gatewaysne.

1. *Starten/Initiativet*

Fælles for alle adspurgte gateways, har været en lang opstart, der har været mere krævende end forventet. Sjællands gateways har haft den fordel, at de er oprettet steder, der i forvejen er forankret i lokalsamfundet, f.x. Sommerland Sjælland og Lønnebjerg. I Jylland, har gatewaysne nydt godt af et stærkt samarbejde med naturstyrelsen, der har kunnet indgå som et fast sparringspartner, samt gjort de barrierer gatewaysne har mødt i naturen - anlæggelse af stier og ruter – nemmere at overkomme.

De gateways der har deltaget i de konferencer, der har været igennem projektet, nævner at de har været rigtig gode i forhold til, at danne et billede af hvad en gateway er. Derudover, har konferencerne været stedet, hvor gatewaysne har, kunne få viden fra andre gateways, samt

videndeling. Videndeling er noget alle gateways efterlyser. Især i opstartsfasen, er videndeling noget der savnes både fra Rekreative Ruter og andre gateways. Der efterlyses et rum til at dele denne viden. Facebook nævnes som et sted, hvor det vil være nemt for alle involverede på tværs af grænser og kommuner.

I opstartsfasen nævner alle gateways, med undtagelse af Lønnebjerg, at de ikke har sat sig projektmål for gatewaysne, hverken som succeskriterier, økonomiske eller som delmål. Da dette ikke har haft prioritet, har det også gjort det svært for gatewaysne, at have et klart mål at rette sig imod. Lønnebjerg gjorde meget ud af, at have disse delmål *"For så bliver arbejdsopgaverne ikke tredje rangs opgaver, men man holder sig til planen."*¹

De økonomiske vilkår for gatewaysne, har været blandet. Mange har fået økonomisk støtte fra Rekreative Ruter, kommunen eller søgt støtte fra eksterne. Arbejdskraften har enten været gratis, som ved Blokhushune, selvfinansieret eller fra eksterne partnere, såsom naturstyrelsen. De økonomiske rammer har været stramme, men der har været plads til indkøb af forskellige IT løsninger. Kongskilde har indkøbt computer og fladskærm, Lønnebjerg computere/touch screen og bænkearrangement og Blokhushune har fået ekstra tilskud fra eksterne søgning til stor naturlegeplads. Alle gateways ønsker større økonomiske rammer, men alle gateways har fået positive og brugbare effekter ud af de økonomiske rammer de har haft.

2. Gatewayens liv

Målet for alle gateways har været at optimere cykel/vandreturisme, samt en større forankring af lokalsamfundets samarbejde ifht turisme. Hos nogle gateways har pakked løsninger været aktuelt, her har Blokhushune og Lønnebjerg især gjort sig gældende. Begge gateways samarbejder med lokalområdet, og kan derfor tilføje noget ekstra til gatewayen, bl.a. i form af lokale løb og arrangementer med stor tilslutning fra lokalområdet.

Samarbejde på tværs af gatewaysne er noget mange efterspørger, da de mener, at dette kan være med til at optimere synligheden, samt give bedre videndeling. Gateway Kongskilde har arbejdet på at oprette et grønt netværk i lokalsamfundet, så man derved kan lave bedre muligheder for samarbejde, bl.a. i fht at få nye cykler og ruter til gatewayen.

Ifht. markedsføring, er der en fælles vurdering af, at der har været mangel på både information, samt fælles front/brand i markedsføringen af gatewaysne. Lønnebjerg manglede især et logo fra starten, da de i mangel af andet, selv have produceret et.

De fleste gateways har, kunne overholde tidsplanen, selvom de ikke havde lagt en fast ramme. Læsø har haft lidt problemer med, at kunne få det de selv gerne ville, men ser nu positivt på den tidsplan de har sat, i samarbejde med det lokale turistbureau.

Ifht de teknologiske fremskridt, er der forskel på, hvad de enkelte gateways har haft af muligheder. Hos Rubjerg har de haft succes med at få WIFI i området, samt udviklet en selvstændig app til gatewayen. De teknologiske problemer der er i oprettelse af WIFI i naturområder, er med til, at dette ikke har været en mulighed for alle gateways, ej heller pga de økonomiske rammer. Standarden for de teknologiske tiltag, er fri tilgang til internet ved en computer og nemmere adgang til information på stedet i form af fladskærm med informationer. Derudover, ser

¹ Lønnebjerg

gatewaysne frem til de muligheder, Rekreative Ruters App kommer til at give dem. Ifht til markedsføring på de sociale medier, er facebook en yndet platform. Der kommenteres på, at det dog er svært at finde tid til at poste relevante oplysninger, samt at få følgere².

3. Gatewayens fremgang

Da gatewaysne først er åbnet i 2012 eller er i opstartsfasen, er det svært at vide med sikkerhed, om det har en effekt. Blokhus-Hune beretter om flere mennesker der spørger om vej til gatewayen – der er mangel på skilte – som kan være en indikator på brug af gatewayen. Desuden, kan de se, at deres bageovn bliver brugt, og flere folk i skoven. Ligeledes i Akershus ser de, at gatewayen bliver flittigt brugt, trods en minimal indsats af markedsføring.

Hos Blokhus-Hune ser de frem til et samarbejde med Jammerbugt Kommune, og et bredere samarbejde med lokale organisationer. Kongskilde håber på at få et samarbejde med det lokale turistbureau op at stå, så de kan samarbejde og ikke modarbejde hinanden. Fælles for gatewaysne er at arbejde for større involvering af lokalsamfundet, så de kan være lokale ambassadører for gatewaysne. Ifht. markedsføring sker det via deres egne websites, via nyhedsbrev og facebooksider. Sommerland Sjælland ser frem et bredt samarbejde, også i form af markedsføring: *”Vi linker også meget gerne til øvrige gateways – på tværs af landegrænser, igen med det formål at vise, at en gateway er en af mange muligheder for aktiv ferie i de nordiske lande.”*³

4. Gatewayens udførelse/afslutning

Gatewaysne efterlyser alle en forsat tovholder på projektet:

”... da det er indtrykket, at det mange steder har taget længere tid end antaget at komme i gang, og da de fleste først ser ud til at være ”rigtigt” i gang fra 2013 på tværs af de tre lande. Hvis der ikke er en organisatorisk tovholder på projektet, kan vi frygte, at projektet falder lidt til jorden, da det kan være svært at manøvrere i et nyt felt, hvis man pludselig ikke har en kontaktperson eller lignende til at guide i rigtig retning. Vi vil umiddelbart ikke vurdere at projektet kan løfte sig selv uden en tovholder og ressourcer til fælles markedsføring/produkter på nuværende tidspunkt, og det vil være rigtig ærgerligt, hvis vi i 2013 står klar med en masse gateways, men da netværket består af mange små aktører – ikke har mulighed for at promovere os i samlet flok pga. manglende ressourcer⁴. Vi håber derfor på en videreførelse af projektet, så det kan blive landet ordentligt i den aktive turists bevidsthed.”

Selvom ovenstående ord er fra Sommerland Sjælland, er det en bekymring der påvirker alle gateways. Hos Holbæk Fjord, er man især bange for, at gateway-logoet mister sin betydning, efter projektets udløb. Hos Blokhus-Hune og Lønnebjerg, ser man en smule lysere på det, men er stadig interesseret i forsat støtte og vejledning, som de har fået igennem projektet. Især for at nå videre mål, er denne kontakt vigtig at bibeholde.

Der er ingen af gatewaysne, der har store forventinger om, direkte at tjene penge via gatewaysne.

² Kongskilde

³ Sommerland Sjælland

⁴ Sommerland Sjælland

De gør det, for at booste lokalsamfundet og derved kunne fremme deres egen sag. *“Man tjener ikke penge på det. Det er en gestus⁵”.*

På baggrund af de 8 interviews ligger der mange gode eksempler på 'best practices' og succeshistorier, som flere projekter indtil videre har stået over for, og som derfor kan have en generel interesse. Disse kan med fordel fremdrages og anvendes til fremadrettet læring for de andre gateways. Hver gateway har sine individuelle karakteristika og gennemføres i en unik kontekst, derfor er mange af udfordringerne, som gatewaysne står over for, forskelligartede. Alligevel er der udfordringer, der går igen på tværs af gatewaysnes karakter, størrelse eller geografiske placering.

Udfordringer

Det skal understreges, at følgende ikke giver et komplet billede af de igangværende gateways og dertilhørende problematikker.

- *Begrænset fokus på lokale virksomheder og eksterne aktører*

Der er mange tilfælde, hvor gatewaysne ikke har overvejet, hvordan deres aktiviteter i praksis skal bidrage til at skabe vækst i lokalsamfundet, eller hos gatewayen selv. Dette er relevant hos de gateways hvis aktiviteter hænger sammen med lokale virksomheder, såsom Lønnebjerg, Holbæk Fjord og Blokhus-Hune. I de fleste tilfælde er gennemførelsen af forskellige aktiviteter tilknyttet gatewaysne ganske gode, men der kan være en række udfordringer. F.x. at der ikke indtænkes opfølgning af aktiviteter, eller opfølgning af netværksdannelser.

Ved at sætte fokus på de lokale virksomheder, og få dem engageret, kan man skabe synergi mellem aktørerne, og skabe mere ejerskab i samfundet. Hos Blokhus-Hune oplever de, stigende interesse fra lokalsamfundet og de omkringliggende byer, og vil derfor prøve, at oprette et netværk. Et ligende netværk ses hos Kongskilde, der aktivt prøver at udbrede et netværk til fordel for både gatewayen, men også lokalsamfundet generelt. Herved, prøver de at oprette bedre muligheder for samarbejde og pakkelsesninger.

- *Mangelfuld projektstyring*

For mange af projekterne har det vist sig vanskeligt at styre projekterne i forhold til enten tid, budget eller aktiviteter. Behovet for projektstyring har enten været undervurderet, eller man har manglet redskaber til at kunne planlægge og styre afviklingen. Udfordringen stammer forskellige steder fra. Mange af gatewayens medarbejdere arbejder kun deltid eller perifert på projektet, hvilket kan medføre et underskyd af videndeling, samt mangel på ejerskab. Konsulenten der er tilknyttet de nordjyske gateways, har i dette tilfælde, kunne agere som en slags projektleder, og holdt styr på de udfordringer der kunne løbe løbsk. Fordelene ved at de sjællandske gateways er placeret ved f.x. campingpladser, er det ejerskab og intergritet der i forvejen er tilknyttet stedet.

- *Utilstrækkelig kommunikation og netværk*

Kommunikationen mellem gatewaysne er næsten ikke eksisterende. Videndeling af udfordringer og erfaringer ville højne kvaliteten af gatewaysne: *”bedre information og videndeling fra andre gateways, samt en markedsføringsstrategi.⁶”*

Gatewaysne efterlyser et internt netværk, hvor det er muligt, at udveksling af ideer og erfaringer. *”Vigtigt at kunne holde øje med, hvad de andre gør. Lønnebjerg ønsker, en fælles gateway side, med forbindelse til*

⁵ Lønnebjerg

⁶ Læsø

*hinanden til videndeling – hvem er med i klubben, ex. via Facebook.*⁷ Facebook nævnes som en platform, hvor folk kan samles i en uofficiel atmosfære. Her er der mulighed for at kommunikere både i form af skreven kommunikation og i billeder. Der nævnes, at her kan man finde en værdi af fælles sparring, forventningsafstemning og erfaringsudveksling, og derved ikke gå glip af værdifulde ressourcer fra hinanden. Som Gateway Læsø nævner, så *”... er det dumt, at begå samme fejl to gange, hvis vi har muligheden for, at lære af hinanden.”*

Endvidere er kommunikationen mellem projekt Rekreative Ruter og gatewaysne også en udfordring. Under projektet, har gatewaysne savnet større indvoldering fra projektet. Især fra marketingssiden, har der været efterlyst en klarere udmelding af mål og planer, samt et fælles brand/logo. *”Manglen på markedsføring under udviklingen, hvor vi manglede præcise svar og information fra projektet”*⁸ og *”Mere information fra Rekreative Ruter - usikker om fremtiden, nu hvor projektet slutter, for hvor skal informationerne komme fra? Vi har savnet en fælles og mere markedsføring gennem projektet, og er ærgerlige over, at der ikke var lavet fælles brand/ logo fra starten”*⁹.

Opsummering

Oprettelsen af gateways er en længerevarende proces, hvor der skal tages særlige hensyn, at efter hvor langt gatewayen er i udviklingsprocessen. Generelt kan man sige, at jo mere naturligt en gateway er opstået, som en fælles ide, jo større sandsynlighed har den for at lykkes og blomstre. Som Lønnebjerg udtrykker det: *”Det er jo ikke kun os der er en gateway, det er jo hele lokalsamfundet”*

Det kan anbefales at sikre, at gatewaysne gøres opmærksomme på de udfordringer, som ligger i opstartsfasen. Dette kan evt gøres ved en internt netværks platform, såsom en gruppe på Facebook, eller ved forsat tilknyttet konsulentarbejde.

⁷ Lønnebjerg

⁸ Kongskilde

⁹ Lønnebjerg